

Sygn. akt VII U 956/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 5 czerwca 2013 r.

Sąd Okręgowy w Gdańsku

VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Monika Popielińska

Protokolant: st. sekr. sądowy Adrianna Mikulska

po rozpoznaniu w dniu 5 czerwca 2013 r. w Gdańsku

sprawy D. S.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G.

o datę wznowienia wypłaty świadczenia

na skutek odwołania D. S.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G.

z dnia 13 marca 2013 r. nr (...)

oddala odwołanie.

/ Na oryginale właściwy podpis. /

Sygn. akt VII U 956/13

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 13 marca 2013r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. odmówił D. S. uchylecia decyzji z dnia 13 października 2011r. w części , w jakiej decyzja ta zawieszona na podstawie art. 28 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 257, poz. 1726 oraz z 2011 r. Nr 291, poz. 1707) w związku z art. 103a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227, z późn. zm.), prawo do emerytury za okres od dnia 01 października 2011r. do 30 kwietnia 2012r.

W uzasadnieniu organ rentowy wskazał, iż zgodnie z art. 190 ust. 3 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego wchodzi w życie z dniem ogłoszenia i z tym dniem następuje utrata mocy obowiązującej aktu normatywnego , którego dotyczy orzeczenie Trybunału. W wyroku z dnia 13 listopada 2012r. , który został ogłoszony w dzienniku ustaw z 2012r. poz. 1285 w dniu 22 listopada 2012r. , Trybunał konstytucyjny nie wskazał ani w wyroku ani w jego uzasadnieniu innej daty utraty mocy prawnej wskazanych z decyzji przepisów. Tym samym wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 listopada 2012r. nie ma zastosowania do przypadającego przed dniem 22 listopada 2012r. okresu zawieszenia emerytur na podstawie przepisu art. 28 ustawy z dnia 16 grudnia 2010r. tzw. ustawy zmieniającej w zw. z art. 103 a ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Od powyższej decyzji ubezpieczona złożyła odwołanie wnosząc o zmianę zaskarżonej decyzji i nakazanie organowi rentowemu wypłaty emerytury zgodnie z wnioskiem, wskazując iż zaskarżona decyzja jest sprzeczna z wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 listopada 2012r. , który dotyczy sytuacji prawnej, w jakiej się znalazła, albowiem skutecznie nabyła prawo do emerytury w marcu 2009r. , gdy organ rentowy rozpoczął wypłatę świadczenia. W dniu 21 kwietnia 2008r., gdy organ rentowy wydał decyzję w ocenie ubezpieczonej nie nabyła ona prawa do emerytury , a jedynie ekspektatywę tego prawa , biorę stosownie do art. 100 ust . 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych nie spełniła przesłanki do powstania pełnego prawa do emerytury , mianowicie nie rozwiązała stosunku pracy. Do niej zatem znajduje w pełni zastosowanie orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego, na które powołuje się wniosek o wypłatę zaległych świadczeń.

W odpowiedzi na odwołanie pozwany organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania, podtrzymując stanowisko jak w zaskarżonej decyzji.

Sąd ustalił i zważył, co następuje:

Ubezpieczona D. S. , urodzona (...), w dniu 31 marca 2008r. wystąpiła z wnioskiem o przyznanie prawa do emerytury. We wniosku wskazała, iż kontynuuje zatrudnienie. Szkole Podstawowej nr (...) (...)w G. .

Decyzją z dnia 21 kwietnia 2008r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych przyznał ubezpieczonej od dnia 01 marca 2008r. tj. od miesiąca w którym zgłoszono wniosek , prawo do emerytury. Jednocześnie organ rentowy zawiesił wypłatę emerytury, z uwagi na kontynuację zatrudnienia przez ubezpieczoną .

Decyzją z dnia 26 marca 2009r. organ rentowy wznowił ubezpieczonej wypłatę świadczenia od dnia 01 marca 2009r. tj. od miesiąca w którym zgłoszono wniosek , ponownie ustalając jego wysokość. Ubezpieczona nadal kontynuowała zatrudnienie i pobierała emeryturę.

Decyzją z dnia 13 października 2011 r. pozwany Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. wstrzymał ubezpieczonej wypłatę emerytury od dnia 1 października 2011r. na podstawie art. 103 a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w związku z art. 28 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych ustaw (Dz. U. Nr 257 poz. 1726).

Od powyższej decyzji ubezpieczona nie złożyła odwołania.

Do dnia 30 maja 2012r. ubezpieczona kontynuowała zatrudnienie w Szkole Podstawowej nr (...) (...)a w dniu 31 maja 2012r. wystąpiła do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z wnioskiem o odwieszenie i rozpoczęcie wypłacania emerytury.

Decyzją z dnia 12 czerwca 2012r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych wznowił ubezpieczonej wypłatę świadczenia od dnia 01 maja 2012r. tj. od miesiąca w którym zgłoszono wniosek , ponownie ustalając jego wysokość.

W dniu 23 listopada 2012r. powołując się na wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 listopada 2012r. ubezpieczona wniosła o wypłatę części emerytury za okres od 01 października 2011r. do dnia 30 kwietnia 2012r. zawieszona na podstawie zmiany przepisów emerytalnych obowiązujących od dnia 01 października 2011r. którą to zmianę Trybunał Konstytucyjny uznał za niezgodną z konstytucją.

Zaskarżoną w niniejszym postępowaniu decyzją z dnia 13 marca 2013r. odmówił D. S. uchylecia decyzji z dnia 04 października 2011r. w części , w jakiej decyzja ta zawiesza na podstawie art. 28 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 257, poz. 1726 oraz z 2011 r. Nr 291, poz. 1707) w związku z art. 103a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227, z późn. zm.), prawo do emerytury za okres od dnia 01 października 2011r. do 30 kwietnia 2012r.

(okoliczności niesporne , dowód : akta emerytalne ZUS)

Wyrokiem z dnia 13 listopada 2012 r. w sprawie sygn. Akt 2K/12 Trybunał Konstytucyjny orzekł, iż art. 28 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 257, poz. 1726 oraz z 2011 r. Nr 291, poz. 1707) w związku z art. 103a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227, z 2010 r. Nr 40, poz. 224, Nr 134, poz. 903, Nr 205, poz. 1365, Nr 238, poz. 1578 i Nr 257, poz. 1726, z 2011 r. Nr 75, poz. 398, Nr 149, poz. 887, Nr 168, poz. 1001, Nr 187, poz. 1112 i Nr 205, poz. 1203 oraz z 2012 r. poz. 118 i 251), dodanym przez art. 6 pkt 2 ustawy z 16 grudnia 2010 r., w zakresie, w jakim znajduje zastosowanie do osób, które nabyły prawo do emerytury przed 1 stycznia 2011 r., bez konieczności rozwiązania stosunku pracy, jest niezgodny z zasadą ochrony zaufania obywatela do państwa i stanowionego przez nie prawa wynikającą z art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. W punkcie 9 uzasadnienia wyroku Trybunał Konstytucyjny określił jego skutki podając, że art. 28 ustawy zmieniającej z 16 grudnia 2010 r. w zakresie, w jakim przewiduje stosowanie art. 103 a ustawy o emeryturach i rentach z FUS do osób, które nabyły prawo do emerytury przed 1 stycznia 2011 r. **(tj. od 8 stycznia 2009 r. do 31 grudnia 2010 r.),** bez konieczności rozwiązania stosunku pracy utraci moc z chwila ogłoszenia sentencji wyroku w Dzienniku Ustaw. Przedmiotowe orzeczenie ogłoszone zostało w Dzienniku Ustaw z dnia 22 listopada 2012 r. pod. poz. 1285.

Powyższy stan faktyczny, który był niesporny w sprawie, Sąd ustalił w oparciu o dokumenty zgromadzone w aktach emerytalnych, których prawdziwości i rzetelności nie kwestionowała żadna ze stron postępowania. Sąd również nie znalazł podstaw, aby je kwestionować z urzędu.

Przedmiotem oceny Sądu była jedynie prawidłowość wydania przez organ rentowy decyzji odmawiającej ubezpieczonej uchylenia decyzji z dnia 13 października 2011r. w części w jakiej decyzja ta dotyczy zawieszenia prawa do emerytury za okres od dnia 01 października 2011r. do dnia 30 kwietnia 2012r. , co oznacza , w ocenie organu rentowego, brak podstaw wypłaty wyrównania emerytury zawieszony w tym okresie w kontekście treści wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 listopada 2012 r. wydanego w sprawie o sygn. Akt 2K/12 .

Dla porządku jedynie wskazać należy, iż w niniejszej sprawie wniosek ubezpieczonej o wypłatę świadczenia emerytalnego zawieszony na podstawie przepisu uznanego następnie przez Trybunał Konstytucyjny cytowanym wyżej wyrokiem z dnia 13 lutego 2012r. za niezgodny z zasadą ochrony zaufania obywatela do państwa i stanowionego przez nie prawa wynikającą z art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej , stanowił w istocie skargę o wznowienie postępowania administracyjnego zakończony prawomocną decyzją organu rentowego z dnia 04 października 2011r. w przedmiocie zawieszenia wypłaty świadczenia emerytalnego ubezpieczonego od dnia 01 października 2011r. Skarga ta znajduje oparcie w art. 272 § 1 i 2 k.p.a. jako podstawa wzruszenia prawomocnej decyzji organu rentowego i w konsekwencji , w przypadku uznania zasadności wznowienia, podjęcia wypłaty wstecz za okres zawieszenia tj. co do świadczeń przypadających za okres od 1 października 2011 r. do 30 kwietnia 2012 r. Bezspornym bowiem jest, iż w przedmiotowej sprawie pozwany wypłaca ubezpieczonej świadczenia emerytalne od dnia 01 maja 2012r. z uwagi na rozwiązanie przez ubezpieczoną stosunku pracy z dotychczasowym prawodawcą, na rzecz którego świadczyła pracę .

Art. 272. stanowi zaś : § 1. Można żądać wznowienia postępowania również w przypadku, gdy Trybunał Konstytucyjny orzekł o niezgodności aktu normatywnego z Konstytucją, umową międzynarodową lub z ustawą, na podstawie którego zostało wydane orzeczenie.

§ 2. W sytuacji określonej w § 1 skargę o wznowienie postępowania wnosi się w terminie trzech miesięcy od dnia wejścia w życie orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego. Jeżeli w chwili wydania orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego orzeczenie sądowe nie było jeszcze prawomocne na skutek wniesienia środka odwoławczego, który został następnie odrzucony, termin biegnie od dnia doręczenia postanowienia o odrzuceniu.

Okoliczności tej ,w ocenie sądu rozpoznającego odwołanie, w żadnym zakresie nie należy pomijać, albowiem aczkolwiek przesłanki wznowienia postępowania mają swe źródło w przepisach postępowania administracyjnego, a wady decyzji związane z naruszeniem procedury postępowania administracyjnego nie podlegają co do zasady ocenie w

postępowaniu przed sądem pracy i ubezpieczeń społecznych, jednakże w okolicznościach niniejszej sprawy rzutują na ustalenie czy i od jakiej daty strona ma prawo do wypłaty emerytury zawieszanej na podstawie uznanego za niezgodny z konstytucją przepisu, czyli pośrednio wpływa na ocenę merytoryczną prawidłowości wydanej decyzji, która podlega kontroli sądu pracy i ubezpieczeń społecznych.

Co prawda przepisy ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych z dnia 17 grudnia 1998r. (tekst jedn. Dz. U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227, ze zm.), zawierają de facto samodzielną podstawę dokonania zmiany prawomocnej decyzji organu rentowego orzekającej o prawie do świadczenia lub jego wysokości vide: art. 114 ust. 1 czy art. 133 ust. 1 i ust. 2, a także art. 84 ustawy z dnia 13 października 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn. Dz. U. z 2009r. nr 205 poz. 1585 ze zm.) jednakże konsekwencją uwzględnienia nowych okoliczności jest wydanie decyzji i ponowne ustalenie prawa lub wysokości z datą powzięcia informacji o okoliczności uzasadniającej ponowne ustalenie. Takie zresztą stanowisko organ rentowy ujawnia się w decyzjach podejmujących wypłatę świadczeń emerytalnych od dnia 22 listopada 2012r. tj. od daty ogłoszenia wyroku Trybunału Konstytucyjnego jak i odmawiających wypłaty świadczenia w sytuacji wcześniejszego podjęcia wypłaty, podczas gdy konsekwencją weryfikacji decyzji - w oparciu o orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego eliminujące z obrotu prawnego przepis uznany za niezgodny z Konstytucją - jest konieczność uwzględnienia zmiany stanu prawnego, od dnia wydania decyzji na podstawie przepisu, którego zgodność z Konstytucją zakwestionował Trybunał Konstytucyjny.

W niniejszej sprawie jednakże okoliczność ta pozostaje bez wpływu na rozstrzygnięcie sądu, albowiem Sąd Okręgowy mając na uwadze fakt, iż wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 listopada 2012 r., sygn. akt K 2/12 ma określony zakres podmiotowy - przedmiotowy, stanął na stanowisku, iż w kontekście daty przyznania ubezpieczonej prawa do emerytury tj. od dnia 01 marca 2008r. w stosunku do ubezpieczonej wyrok Trybunału Konstytucyjnego, na który powołuje się we wniosku i w odwołaniu, nie ma zastosowania, bowiem ubezpieczona, wbrew swemu twierdzeniu o nabyciu jedynie ekspektatywy prawa w tej dacie a nie prawa do emerytury nie ma racji, a zatem nie znajduje się w grupie podmiotów, do których powyższy wyrok ma zastosowanie.

Podkreślenia wymaga, iż art. 103 a ustawy dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych wprowadzony art. 28 w związku z art. 6 ustawy zmieniającej z 16 grudnia 2010r., zgodnie z którym prawo do emerytury ulega zawieszeniu bez względu na wysokość przychodu uzyskiwanego przez emeryta z tytułu zatrudnienia kontynuowanego bez uprzedniego rozwiązania stosunku pracy z pracodawcą, na rzecz którego wykonywał je bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do emerytury, ustalonym w decyzji organu rentowego, nie znajduje zastosowania wyłącznie do tej grupy osób, które korzystały z wcześniejszej możliwości nabycia prawa do emerytury, nabywając to prawo w okresie od 08 stycznia 2009r. do 31 grudnia 2010r. bez konieczności uprzedniego rozwiązania stosunku pracy. Zgodnie ze stanowiskiem Trybunału Konstytucyjnego zawartym w uzasadnieniu cytowanego wyżej wyroku rozwiązanie przyjęte przez ustawodawcę w art. 28 ustawy zmieniającej z dniem 16 grudnia 2010r. spowodowało, że osoby które już skutecznie nabyły i realizowały prawo do emerytury w okresie od 08 stycznia 2009r. do 31 grudnia 2010r. musiały, na podstawie art. 28 ustawy zmieniającej z dnia 16 grudnia 2010r. w związku z art. 103a ustawy o emeryturach i rentach z FUS, poddać się nowej, mniej korzystnej dla nich treści ryzyka emerytalnego. Innymi słowy, ubezpieczeni, którzy prawo do emerytury uzyskali po spełnieniu jedynie warunku osiągnięcia wieku (oraz odpowiedniego stażu ubezpieczeniowego), musieli ponownie zrealizować swoje prawo do emerytury według nowej treści ryzyka, czyli spełnić także warunek rozwiązania stosunku pracy, aby nadal pobierać od 01 października 2011r. emeryturę. Podsumowując, Trybunał Konstytucyjny wskazał, iż dokonana przez ustawodawcę zmiana polegająca na dodaniu do ustawy o emeryturach i rentach z FUS art. 103 a reguluje de facto niezwykle ważną z punktu widzenia nabycia prawa do emerytury kwestię, jaką jest treść ryzyka emerytalnego. W tym kontekście, jak podkreślił Trybunał Konstytucyjny, jeśli ubezpieczony już raz skutecznie spełnił warunki do przyznania prawa do emerytury, to niedopuszczalne jest - z punktu widzenia zasady ochrony zaufania obywatela do państwa i do stanowionego przez nie prawa - nakazanie mu zastosowania się do nowej treści ryzyka, czyli nakazanie mu ponownego zrealizowania już raz skutecznie zrealizowanego prawa do emerytury.

W okolicznościach niniejszej sprawy, w ocenie Sądu Okręgowego, bez znaczenia pozostaje fakt podjęcia przez organ rentowy decyzją z dnia 26 marca 2009r. wypłaty emerytury od dnia 01 marca 2009r., albowiem w przypadku

ubezpieczonej treścią ryzyka emerytalnego nadal objęty był warunek rozwiązania stosunku pracy obowiązujący w dacie przyznania ubezpieczonej prawa do emerytury tj. w dniu 01 marca 2008r. Podjęcie wypłaty było bowiem jedynie konsekwencją zastosowania się przez organ rentowy do obowiązującego w dacie wniosku stanu prawnego tj. uchylenia art. 103 ust. 2a ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych z dniem 08 stycznia 2009r. Okoliczność ta pozostawała jednakże bez wpływu na treść ryzyka emerytalnego, jakiemu była poddana ubezpieczona występując w marcu 2008r. z wnioskiem o emeryturę i uzyskując to prawo od 01 marca 2008r. Godzi się w tym miejscu przytoczyć stanowisko Trybunału Konstytucyjnego zawarte w uzasadnieniu cytowanego wyżej wyroku z dnia 13 listopada 2012r. , iż rozpatrywana sprawa (tj. badanie zgodności z konstytucją zakwestionowanych przepisów) nie dotyczyła istoty rozwiązania zawartego w art. 103a ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych . Trybunał, jak wyjaśnił, nie badał konstytucyjności obowiązku uprzedniego rozwiązania stosunku pracy z dotychczasowym pracodawcą jako warunku realizacji nabytego prawa do emerytury , lecz zastosowanie nowej treści ryzyka emerytalnego na podstawie art. 28 ustawy zmieniającej z 16 grudnia 2010r. do osób, które w momencie jej wejścia w życie miały już ustalone i zrealizowane prawo do emerytury tj. nie były objęte ryzykiem rozwiązania stosunku pracy , a prawo do emerytury uzależnione było jedynie od osiągnięcia wymaganego wieku i stażu ubezpieczeniowego.

Ubezpieczona w kontekście niespornego stanu faktycznego bezsprzecznie nie miesi się w kategorii osób, do których wyrok Trybunału Konstytucyjnego ma zastosowanie, zatem orzeczenie to nie może stanowić w stosunku do ubezpieczonej podstawy do wypłaty zawieszony emerytury za wnioskowany okres. Nie sposób bowiem uznać ,mając na uwadze powyższe rozważania, iż miesiącu marcu 2008r. ubezpieczona uzyskała jedynie ekspektatywę prawa do emerytury , które to prawo zrealizowała w marcu 2009r. poprzez wypłatę emerytury.

Skoro w sytuacji prawnej ubezpieczonej - wniosek de facto nie był oparty na ustawowej podstawie wznowienia wynikającej z przepisów ustawy z dnia 30 sierpnia 2002r. prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (tekst jedn. Dz. U. z 2012r. 270 ze zm.) organ rentowy prawidłowo odmówił wypłaty wyrównania, choć decyzja ta jest prawidłowa z innych przyczyn niż wskazane w jej uzasadnieniu .

Brak zatem podstaw, w ocenie Sadu Okręgowego, do zmiany zaskarżonej decyzji w kierunku postulowanym przez ubezpieczoną, co mając na uwadze na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. oraz przywołanych przepisów orzeczono jak w sentencji orzeczenia.

SSO Monika Popielińska